

MONUMENT AL MESTRE SASTRE

No sovinteja el fet que s'inauguri un monument escultural a la ciutat. Bé prou seria de desitjar que per algunes iniciatives ciutadanes s'aixequessin altres monuments, els quals donarien més relleu a la ciutat grisa. Entre altres motius, que això no sigui més viable, n'hi ha un de molt important: l'econòmic. Tota obra costa diners i no sempre n'hi ha per fer certes coses. Com per exemple: monuments a la via pública. Vivim una època de vaques flagues; hi ha una crisi de tot. I si alguna vegada les coses han estat més generalitzades, aleshores pocs -molts pocs-es capfiquen per embellir la ciutat.

Per contra, a casa nostra tenim bons artistes, escultors de talla -valgui la redundància- artífexs del

Fotos de Jaume Mercadé

bon fer, capaços d'anar vestint de notables obres els carrers i places de la ciutat.

Ara cal comentar, doncs, el fet d'una bona i encertada iniciativa. La tingué un ciutadà de nom Ignasi Ribas i d'ofici Mestre Sastre. A ell, en gran part, es deu el monument que hi ha enclavat a la Ronda Zamenhoff, dedicat a aquest vell ofici, tan arrelat a la indústria tèxtil: el mestre sastre.

Aquest monument està format d'un bloc de pedra de Sant Vicenç. A cada costat hi duu uns relleus de bronze inspirats en boxos de Ricard Marlet, representant la Filatura, el Teixit i els Acabats. A la part del davant hi ha la inscripció: Sabadell al Sastre. Damunt, l'estàtua, de bronze

també, representant un sastre, assegut i cosint. Aquesta obra es deu a l'escultor local Adolf Salanguera, el qual apareix en una de les fotos fent una indicació a Ignaci Ribas, que està enfilat a l'escala recolzada al monument. Correspon a la mateixa vigília de la inauguració. L'endemà, l'onze d'aquest mes de febrer, s'inaugurà el monument, amb una nombrosa assistència. L'alcalde, Antoni Farrés, presidí l'acte en el qual fou present també una nombrosa representació de sastres d'arreu d'Espanya, vinguts en ocasió del 25è Aniversari del Certamen de la Moda Masculina, celebrat a Barcelona.

Sabadell compta des d'ara, amb un altre monument ben representatiu.

humor i gramàtica

Per Agustí Palau i Codonyers

D'ENTRADA, PARLEM DE CANGURS.- Ben cert que cadascú té el dret de definir-se com millor li plagi i no seré pas jo qui li ho negui.

Que els joves d'avui que es lloguen per tenir cura dels infants d'altri, en hores convingudes i quan són absents els pares, es volen atorgar el títol de **cangur**... ells s'ho sabran el perquè i en quina universitat varen guanyar-se el diploma.

Nosaltres, per molt que ho hem rumiat, no hem sabut veure-hi la semblança per enlloc. És clar que tampoc no hem vist mai com treballen aquests cangurs. Potser entretenen els marrecs fent salts i bots d'un cap a l'altre de sala..., o potser s'abil·len, de primer, amb una mena de davantal amb bossa, com anys enrera feien les peixateres, i allí s'hi fiquen els ploramiques..., o potser quan fan molt i molt el rebec, els cangurs, com a filigrana màxima, tiren el marrec enlaire, cap al sostre, i després l'entomen i se'l fiquen al sac... Aneu-ho a saber! Pot fer tantes coses un cangur...!

Jo havia sentit dir, aquí al nostre Vallès, **mainader** i sobretot **mainadera** (que llavors aquest ofici era principalment femení) a qui tenia la guarda de la mainada o xicalla. Fins i tot alguns en deien "la dida seca" i els més finolis "la niñera", així a la castellana, perquè també deien que feia més fi.

Els temps canvien i canvien els oficis i es mecanitza tot.

Nosaltres havíem bressolat algun germà petit o els nostres fills i per admirar-los els cantàvem "la nonnon" o el "Vora voreta la mar". Però, és clar, això era molt romàntic i molt pausat, i llavors no ens venia d'un pam ni d'una hora... Avui, en canvi, tothom té tard, cal anar de pressa, treballar més poques hores i fer adormir els pixallits a marxés forçades.

Reconec, però, que jo ara parlo una mica per supòsits. I això no està bé de fer-ho. I caldrà que per donar-ne fe comprovi, per mi mateix, com treballa un cangur quan fa de mainadera.

Us ho prometo que ho faré.

CANVIAR UN TRAS PER UN DARRERA NO ÉS ANAR ENDAVANT.- De vegades la dèria de canviar noms fa que creguem que una expressió tradicional és un barbarisme quan, de fet, no ho és.

El preàmbul que us faig ve a tomb perquè, no fa pas gaire, passejant-me o, més ben dit, anant de pressa per la Capital vaig veure d'esquitllentes que un carreró dit de sempre "Traspalau" ara l'havien canviat de nom posant-li "Darrera del Palau".

No és pas veritat que tots els noms que en català comencen amb **tras** no

siguin correctes, ni tampoc que siguin castellanismes o paraules bordes. Recordem-nos dels mots **traspaperar**, **traspassar**, **trasplantar**, **traspintar**, **traspues**, **trastornar**, **traspuntar**, **traslluir**, i encara moltes més. Pensem que, més d'un cop, ens venen a la memòria, com qui diu **de trascantó**, locucions que semblen forasteres i que, ben mirat, són "del més bell catalanesc del món" com diria En Muntaner.

Traspalau és ben català. Vol dir: darrera del palau. Exactament com "**trasserra**" (que és un cognom) vol dir: darrera o a l'altra banda de la serra. El castellà diu: "**trasierra**" i el gallec fa "**traserra**". I a Portugal, una de les províncies és la de **Trazos-montes** que ja es veu que té un sentit igual.

I recordeu que nosaltre també en tenom un de Traz-os-montes ben típic i ben conegut. Penseu en la tramuntana i fixeu-vos que no és altra cosa que un vent de **trasmuntanya**, és a dir, que ve de l'altra banda de les muntanyes.

Traspalau és expressió ben catalana, és tradicional i fins i tot és més curta i més fàcil de dir que no pas "darrera del Palau".

Per això jo crec que, moltes vegades, abans de fer canvis de noms tradicionals caldria assabentar-se bé de llur significat. Que les presses no són bones. ■